

Szabó Zóra

szabozora01@gmail.com

képkötés

BA, 5.félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Berzsenyi Dániel Pedagógusképző Központ

Témavezető:

Dr. Bordács Andrea

Főiskolai docens, tanszékvezető, ELTE BDPK

Rizóma

A Rizóma gyöktörzset jelent, egy föld alatti módosult szár, melynek a tápanyag raktározásában és az ivartalan szaporodásban van szerepe. A növény ezzel a részével vészeli át a számára kedvezőtlen időszakokat, a hideg vagy szárazság múltán hajtások sarjadnak belőle, ezáltal maga az élet eszenciája. Számos formája van, felületi szerteágazó, nyulványairól hagymává vagy gumóvá tömörült változatokkal. Teljesen különbözik a fától vagy a gyökértől, bármely pontján képes kapcsolódni bármilyen más rizómával. A fő különbség a gyökér és a rizóma között az, hogy a gyökérnek nincsenek csomópontjai vagy levelei. A nyárfák például rizómákon keresztül terjednek. A rizómáknak vannak ehető fajtái is, közéjük tartozik a gyömbér és a kurkuma. A rizómák tápanyagot szállítanak a növény más részeibe és raktározzák azt. Állatok esetében például a patkányok, föld alatti vacokban laknak, falkába verődve, így az odu, ami az otthont jelenti szintén rizóma lesz.

Ismétlődő sémákra épülve rekontextualizálja az ember és a növény tulajdonságainak határvonalait. A biomorf entitások nem rendelkeznek semmi konkrét növényi vagy állati attribútummal, mégis az emberi tulajdonságok metaforáikként viselkednek. A kisebb, nagyobb kinövések és az organikus formák mániákus ismétlődése a természetben is megtalálható elemekre és az élet körforgására reflektálnak. Minden molekulából épül fel, a sejtyszerűen önmagukban és egymással is búrjázó organizmusok magát az életet alkotják. A molekulák képződéséhez kapcsolódóan, mindegyik atommag vonzást gyakorol a másik atom elektronjára, ahogyan a rizómák is tudnak más

rizómákkal kapcsolódni. Az amorf, gyömbérszerű formát a test biológiai elváltozásaira hasonlító módosulásokként ábrázoltam. Önmagában a pár hetes magzatra is hasonlít, amikor a sejtek az alapvető differenciálódás időszakában vannak. Az amorf testből kis végtagokra hasonlító dudrok lógnak ki. A létformákkal való keveredést a gyöktörzsszerű, molekulák formáihoz hasonlóan szerteágazó nyulványok és a bőrhöz hasonló puha hússzerűség reprezentálja.

Az olajjal készült képeket vázlatok előzték meg, különböző irányokból és nézetekből is lerajzoltam az általam kitalált testeket, amiket egy kertben talált répa módosult gyökere inspirált.

Több technikával is kísérleteztem, szitával, linóleummetszéssel, krétával, hidegtűvel és kollázssal, de végül az olajfestéket választottam puhasága és könnyen eldolgozhatósága miatt. Különálló és csoportokba rendeződő rizómákat is ábrázoltam. Színeiket változatosan kezelve, volt ahol élénkebb színeket használtam és kipróbáltam a homogénebb színeket is.

A hangulataikat megtestesítve formáztam meg a testüket és választottam hozzá színeket és különböző textúrákat. Volt amelyik puhára és lágyra sikerült, volt amelyik szúrós lett, vagy teljesen áttetsző, szinte buborékszerű vagy éppen több kelésekkel és nyulványokkal díszített.

Különböző terekben és helyzetekben lehet elhelyezni őket, számomra akár egy üres szobában, akár a természetben is megállják a helyüket. Egymással kapcsolatot is tudnak létesíteni rizóma létükre így egymásba fonódó formákat is rajzoltam, illetve készítettem hidegtű technikával és linoleum metszéssel. Formáik összekapcsolódhatnak és egy geometrikus alakzatot formálva fraktálhatnak, vagy közbezárlhatják egymást.

Hasonlók formavilágban Melkovics Tamás, Hullámok esélye című kiállításán megjelenő természeti formáinak csoportjai, melyek biomorf absztrakciókra épülve folyamatosan ismétlődnek. Győrffy László, Miazma című projektjével és Szenteleki Gábor, Otthon sorozatával is részleteiben azonos színeket, textúrát használtam a Rizómákhoz. Gömbölyded formái, Anish Kapoor Cloud Gate tükröződő felületű, bab formájú köztéri szobrával hasonlóak. Formájában növényi eredetű, mégis magunkat látjuk benne tükröződni.

A képek méretei: 50x40 cm, 50x40 cm, 100x70 cm. A festmények méretei különbözőek és a rizómák méretei is eltérőek, ahogyan ez a természetben is megjelenik. A kisebb képek lettek először megfestve, a rizómák kezdetleges állapotát mutatják, apróbb méretükkel, visszafogottabb és halványabb színükkel, kevesebb nyulványokkal és kinövésekkel. A nagyobb kép egyfajta, már átalakult rizómát ábrázol, sötétebb rózsaszínnel, szürkékkel és kékekkel vegyítve. Alakját tekintve amorf, mégis bele tudunk látni egy emberi alakot. Ez az előző képek metamorfózisa.

Fontosnak tartom, hogy észrevegyük a minket körülvevő legapróbb dolgokat is, elvégre ezekből tevődik össze minden, mi is molákulányi apróságú elemekből állunk, apró formátlan testekből, magzatból születünk és fejlődünk, majd rizómaként élünk tovább és újra részecskéinkre bomlunk. A formákban levő mániákus ismétlődés az élet folytonos körforgására utal.